

ಅಧ್ಯಾತ್ಮಗ್ರಂಥಾವಳಿ

ಶ್ರೀರಾಮಾಯ

ಬರೆದವರು:

ಶ್ರೀಶ್ರೀಸಚ್ಚಿದಾನಂದೇಂದ್ರಸರಸ್ವತೀಸ್ವಾಮಿಗಳವರು

ಅಧ್ಯಾತ್ಮಪ್ರಕಾಶಕಾರ್ಯಾಲಯ

ಹೊಳೆನರಸೀಪುರ

1999

|| ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ ||

ಶ್ರೀರಾಮಹೃದಯ

ಯಃ ಸೃಷ್ಟೀಭರವಾರಣಾಯ ದಿವಿಜೈಃ ಸಂಪ್ರಾರ್ಥಿತಶ್ಚಿಂತಯಃ
ಸಂಜಾತಃ ಸೃಥವೀತಲೇ ರವಿಕುಲೇ ಮಾಯಾಮನುಷ್ಯೋಽವ್ಯಯಃ
ನಿಶ್ಚಕ್ರಂ ಹತರಾಕ್ಷಸಃ ಪುನರಗಾದ್ ಬ್ರಹ್ಮತ್ವಮಾಧ್ಯಂ ಸ್ಥಿರಾಂ
ಕೀರ್ತಿಂ ಪಾಪಹರಾಂ ವಿಧಾಯ ಜಗತಾಂ ತಂ ಜಾನಕೀಶಂ ಭಜೇ ||

೧. ಭೂಮಿಯ ಭಾರವನ್ನು ಇಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ದೇವತೆ
ಗಳು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲಾಗಿ ಯಾವ ಚಿತ್ಸ್ವರೂಪನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನು ತಾನು
ಅವ್ಯಯನಾಗಿದ್ದರೂ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಈ ಭೂಮಂಡಲ
ದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯವಂಶದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ ಚಕ್ರಾಯುಧವಿಲ್ಲದೆಯೇ ರಾಕ್ಷಸ
ರನ್ನು ಕೊಂದು, ಲೋಕದ ಜನಗಳ ಪಾಪವನ್ನೆಲ್ಲ ಪರಿಹರಿಸುವಂಥ
ಶಾಶ್ವತವಾದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ಮೊದಲಿನ ತನ್ನ
ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದನೋ ಆ ಜಾನಕೀಶನನ್ನು ಭಜಿಸುತ್ತೇನೆ.

ವಿಶ್ವೋದ್ಭವಸ್ಥಿತಿಲಯಾದಿಷು ಹೇತುಮೇಕಂ
ಮಾಯಾಶ್ರಯಂ ನಿಗತಮಾಯಮಚಿಂತ್ಯಮೂರ್ತಿಮ್ |^೩
ಆನಂದಸಾಂದ್ರಮಮಲಂ ನಿಜಬೋಧರೂಪಂ
ಸೀತಾಪತಿಂ ವಿದಿತತತ್ತ್ವಮಹಂ ನಮಾಮಿ | ೨ ||

೨. ಪ್ರಪಂಚದ ಹುಟ್ಟು, ಇರುವಿಕೆ, ಪ್ರಲಯ- ಮುಂತಾದ
ಎಲ್ಲಾ ಆಗುಹೋಗುಗಳಿಗೂ ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಕಾರಣವಾಗಿಯೂ

- 1- 'ರಘುಕುಲೇ' ಪಾ.
- 2- 'ರಘುಕುಲೇ' ಎಂಬ ಪಾಠಕ್ಕೆ ರಘುವಂಶದಲ್ಲಿ ಎಂದರ್ಥ.
- 3- 'ಅಚಿಂತ್ಯರೂಪಮ್' ಪಾ.
- 4- 'ಭಜಾಮಿ'

ಶ್ರೀರಾಮಹೃದಯ

ಮಾಯೆಗೆ ಆಸರೆಯನ್ನಿತ್ತಿದ್ದರೂ ಯಾವ ಮಾಯೆಯ ಸಂಬಂಧವೂ ತನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲದವನಾಗಿಯೂ ಇಂತೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಆಲೋಚಿಸುವದಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಆಗದಂಥ ಸ್ವರೂಪವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಪರಮಾನಂದಸ್ವರೂಪವಾಗಿ, ನಿರ್ಮಲವಾಗಿ, ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪವಾಗಿರುವ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ತತ್ತ್ವವಾದ ಸೀತಾಪತಿಯನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.¹

ಪಠನ್ತಿ ಯೇ ನಿತ್ಯಮನನ್ಯಚೇತಸಃ

ಶೃಣ್ವನ್ತಿ ಚಾಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಸಂಜ್ಞಿತಂ ಶುಭಮ್ |

ರಾಮಾಯಣಂ ಸರ್ವಪುರಾಣಸಮೃತಂ

ನಿರ್ಧೂತಪಾಪಾ ಹರಿಮೇವ ಯಾನ್ತಿ ತೇ || ೩ ||

೩. ಎಲ್ಲಾ ಪುರಾಣಗಳಿಗೂ ಒಪ್ಪಾಗಿರುವ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕನೆಂಬ ಈ ಮಂಗಲಕರವಾದ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿಯೇ ಚಿತ್ತವನ್ನಿಟ್ಟು ಯಾರು ನಿತ್ಯವೂ ಪಾರಾಯಣಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಮತ್ತು ಶ್ರವಣಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಪಾಪವನ್ನೆಲ್ಲ ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನೇ ಸೇರುವರು.

ಅಧ್ಯಾತ್ಮರಾಮಾಯಣಮೇವ ನಿತ್ಯಂ

ಪಠೇದ್ಯದೀಚ್ಛೇದ್ ಭವಬಂಧಮುಕ್ತಿಮ್ |

ಗವಾಂ ಸಹಸ್ರಾಯುತಕೋಟಿದಾನಾತ್

ಫಲಂ ಲಭೇದ್ಯಃ ಶೃಣುಯಾತ್ ಸ್ ನಿತ್ಯಮ್ || ೪ ||

೪. ಸಂಸಾರಬಂಧದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯಿದ್ದರೆ ಅಧ್ಯಾತ್ಮರಾಮಾಯಣವನ್ನೇ ನಿತ್ಯವೂ ಓದಬೇಕು. ನಿತ್ಯವೂ ಇದನ್ನು ಯಾವನು ಶ್ರವಣಮಾಡುವನೋ ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷಕೋಟಿ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಫಲವು ದೊರಕುವದು.

1. ಭಜಾಮಿ ಎಂಬ ಪಾಠಕ್ಕೆ ಭಜಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದರ್ಥ.

2. 'ಶೃಣುಯಾಚ್ಛ' ಪಾ.

ಪುರಾರಿಗಿರಿಸಂಭೂತಾ ಶ್ರೀರಾಮಾರ್ಣವಸಂಗತಾ |

ಅಧ್ಯಾತ್ಮರಾಮಗಜ್ಜೀಯಂ ಪುನಾತಿ ಭುವನತ್ರಯಮ್ ||೫||

೫. ತ್ರಿಪುರಸಂಹಾರಿಯಾದ ಮಹಾದೇವನೆಂಬ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಶ್ರೀರಾಮನೆಂಬ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸೇರಿರುವ ಈ ಅಧ್ಯಾತ್ಮರಾಮಾಯಣ ವೆಂಬ ಗಂಗೆಯು ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುವದು.

ಕೈಲಾಸಾಗ್ರೇ ಕದಾಚಿದ್ರವಿಶತನಿಮಲೇ ಮನ್ನಿರೇ ರತ್ನಪೀಠೇ
ಸಂವಿಷ್ಟಂ ಧ್ಯಾನನಿಷ್ಟಂ ತ್ರಿಣಯನಮಭಯಂ ಸೇವಿತಂ ಸಿದ್ಧಸಂಜ್ಞಿಃ |
ದೇವೀ ವಾಮಾಂಜ್ಞಸಂಸ್ಥಾ ಗಿರಿವರತನಯಾ ಪಾರ್ವತೀ ಭಕ್ತಿನಮ್ರಾ
ಪ್ರಾಹೇದಂ ದೇವನಿಾಶಂ ಸಕಲಮಲಹರಂ ವಾಕ್ಯಮಾನನ್ನಕನ್ನಮ್ ||

೬. ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೈಲಾಸಪರ್ವತದ ಕೋಡು ಗಲ್ಲಿನ ಮೇಲಿದ್ದ ನೂರುಸೂರ್ಯರ ಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳ ಒಂದು ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ರತ್ನಮಯಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ತಪಸ್ಸಿದ್ದರಾದ ದೇವರ್ಷಿಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳ ತಂಡಗಳಿಂದ ಸೇವಿತನಾಗಿ ನಿರ್ಭೀತನಾಗಿ ಧ್ಯಾನಾಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದ ಮುಕ್ಯೇಣ್ಣನನ್ನು ಕಂಡು ಎಡದ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಹಿಮವಂತನ ಮಗಳಾದ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಾಗಿ ಸಮಸ್ತಪಾಪಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವವನಾಗಿಯೂ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಮೂಲನಾದವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆ ದೇವನಾದ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದಳು.

ಪಾರ್ವತ್ಯನಾಚ—

ನನೋಽಸ್ತು ತೇ ದೇವ ಜಗನ್ನಿವಾಸ

ಸರ್ವಾತ್ಮದ್ಯಕ್ ತ್ವಂ ಪರನೇಶ್ವರೋಽಸಿ |

ಸೃಷ್ಟಾಮಿ ತತ್ತ್ವಂ ಪುರುಷೋತ್ತಮಸ್ಯ

ಸನಾತನಂ ತ್ವಂ ಚ ಸನಾತನೋಽಸಿ

|| ೭ ||

1. ಶ್ರೀಮಹಾದೇವನು ಹೇಳಿದ್ದು ಶ್ರೀರಾಮನ ವಿಷಯವಾದದ್ದು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

೭. ಪಾರ್ವತಿಯು ಕೇಳಿದಳೇನೆಂದರೆ, ಎಲೈ ಜಗದಾಧಾರ ಭೂತನಾದ ದೇವನೇ, ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವಿರಲಿ ! ನೀನು ಸರ್ವರ ಅಂತಃ ಕರಣವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಪರಮೇಶ್ವರನಾಗಿದ್ದೀಯಲ್ಲವೆ ? ಪುರುಷೋತ್ತಮನಾದ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಸನಾತನವಾದ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತು ನಿನ್ನನ್ನು ಒಂದು ಮಾತು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ ; ಏಕೆಂದರೆ ನೀನೂ ಸನಾತನಸ್ವರೂಪನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ.

ಗೋಪ್ಯಂ ಯದತ್ಯಂತಮನನ್ಯವಾಚ್ಯಂ

ವದಂತಿ ಭಕ್ತೇಷು ಮಹಾನುಭಾವಾಃ |

ತದಸ್ಯಹೋಷಂ ತವ ದೇವ ಭಕ್ತಾ

ಪ್ರಿಯೋಽಸಿ ಮೇ ತ್ವಂ ವದ ಯತ್ಪ್ರಾಪ್ಯಾಷ್ಯಮ್ ||೮||

೮. ಯಾವದು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೋ ಅಂಥ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಕೂಡ ಮಹಾನುಭಾವರಾದವರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಿಗೆ ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತಾರಲ್ಲವೆ ? ಎಲೈ ದೇವನೇ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಳು : ನೀನು ನನ್ನ ಪ್ರಿಯನು ; ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು.

ಜ್ಞಾನಂ ಸವಿಜ್ಞಾನಮಥಾನುಭಕ್ತಿ-

ನೈರಾಗ್ಯಯುಕ್ತಂ ಚ ಮಿತಂ ವಿಭಾಸ್ವತ್ |

ಜಾನಾಮ್ಯಹಂ ಯೋಷಿದಪಿ ತ್ವದುಕ್ತಂ

ಯಥಾ ತಥಾ ಬ್ರೂಹಿ ತರಂತಿ ಯೇನ

|| ೯ ||

೯. ಯಾವ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಜನರು ಸಂಸಾರವನ್ನು ದಾಟುವರೋ, ಅನುಭವದಿಂದಲೂ ಭಕ್ತಿನೈರಾಗ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿರುವ ಅಂಥ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದು ಹೆಂಗಸಾದರೂ ನನಗೆ ತಿಳಿಯುವ ಹಾಗೆ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುವಂತೆ ಹೇಳು.

1. 'ಮೇಘನು' ಪಾ.

ಪೃಚ್ಛಾಮಿ ಚಾನ್ಯಚ್ಛ ಪರಂ ರಹಸ್ಯಂ
 ತದೇವ ಚಾಗ್ರೇ ವದ ವಾರಿಜಾಕ್ಷ |
 ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರೇಽಖಿಲಲೋಕಸಾರೇ
 ಭಕ್ತಿದೃಢಾ ನೌರ್ಭವತಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಾ || ೧೦ ||

೧೦. ಎಲೈ ಕಮಲಲೋಚನನೆ, ಇನ್ನು ಒಂದು ಪರಮ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ; ಅದನ್ನೇ ಮೊದಲು ಹೇಳು. ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಸಾರನಾಗಿರುವ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನಲ್ಲಿರುವ ದೃಢವಾದ ಭಕ್ತಿಯು ಸಂಸಾರವನ್ನು ದಾಟುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ನಾವೆಯಾಗಿ ರುತ್ತದೆ.^೨

ಭಕ್ತಿಃ ಪ್ರಸಿದ್ಧಾ ಭವಮೋಕ್ಷಣಾಯ
 ನಾನ್ಯತ್ತತಃ ಸಾಧನಮಸ್ತಿ ಕಿಂಚಿತ್ |
 ತಥಾಪಿ ಹೃತ್ಸಂಶಯಬನ್ಧನಂ ಮೇ
 ಬಿಭೇತ್ತುಮರ್ಹಸ್ಯಮಲೋಕ್ತಿಭಿಃಸ್ತಮ್ || ೧೧ ||

೧೧. ಸಂಸಾರದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದುವದಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿಯು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಸಾಧನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಧನವು ಯಾವದೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಸಂಶಯದ ಗಂಟನ್ನು ನಿರ್ಮಲವಾದ ವಚನಗಳಿಂದ ನೀನು ಬಿಚ್ಚಬೇಕಾಗಿದೆ.

ವದನ್ತಿ ರಾಮಂ ಪರಮೋಕಮಾದ್ಯಂ
 ನಿರಸ್ತಮಾಯಾಗುಣಸಂಪ್ರನಾಹಮ್
 ಭಜನ್ತಿ ಚಾಹರ್ನಿಶಮಪ್ರಮತ್ತಾಃ
 ಪರಂ ಪದಂ ಯಾನ್ತಿ ತಥೈವ ಸಿದ್ಧಾಃ || ೧೨ ||

1. 'ದೃಢಾಸೌ' ಪಾ.
2. 'ನೌ ಭವತಿ' ಎಂಬ ಪಾಠವಿದ್ದರೆ 'ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನಲ್ಲಿ ದೃಢವಾದ ಭಕ್ತಿಯು ಪ್ರಸಿದ್ಧವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ'-ಎಂದು ಅರ್ಥ.

೧೨. ರಾಮನು ಅದ್ವಿತೀಯನು, ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲ ಕಾರಣನು, ಮಾಯಾಗುಣಗಳ ಪ್ರವಾಹವೇ ತನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲದವನು-ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಸಿದ್ಧರು ಹಗಲೂ ಇರುಳೂ ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಆತನನ್ನು ಭಜನೆಮಾಡಿ ಪರಮಪದವಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಲೂ ಇರುತ್ತಾರೆ.

ವದಂತಿ ಕೇಚಿತ್ ಪರನೋಽಪಿ ರಾಮಃ

ಸ್ವಾವಿದ್ಯಯಾ ಸಂವೃತಮಾತ್ಮಸಂಜ್ಞಮ್ |

ಜಾನಾತಿ ನಾತ್ಮಾನಮತಃ ಪರೇಣ

ಸಂಖೋಧಿತೋ ವೇದ ಪರಾತ್ಮತತ್ತ್ವಮ್ || ೧೩ ||

೧೩. ಶ್ರೀರಾಮನು ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಆದರೂ ತನ್ನ ಅವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನೆಂಬ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವು ಮುಚ್ಚಿರುವದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಇರುವನೆಂದೂ ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಬೋಧಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಪರಮಾತ್ಮತತ್ತ್ವವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವನೆಂದೂ ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಯದಿ ಸ್ತು ಜಾನಾತಿ ಕುತೋ ವಿಲಾಸಃ

ಸೀತಾಕೃತೇ ತೇನಾ ಕೃತಃ ಪರೇಣ |

ಜಾನಾತಿ ನೈವಂ ಯದಿ ಕೇನ ಸೇವ್ಯಃ

ಸಮೋ ಹಿ ಸರ್ವೈರಪಿ ಜೀವಜಾತೈಃ || ೧೪ ||

೧೪. ಅವನು ತತ್ತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ಅವನು ಸೀತೆಗಾಗಿ ಅತ್ತದ್ದು ಏಕೆ? ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಪರಮಾತ್ಮನೆಂದು ಅರಿಯದಿದ್ದರೆ ಆತನನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಸೇವಿಸಬೇಕು? ಆಗ ಸಮಸ್ತಜೀವರಾಶಿಗಳಿಗೆ ಅವನೂ ಸಮನಾಗುವನಲ್ಲ!*

ಅತ್ರೋತ್ತರಂ ಕಿಂ ವಿದಿತಂ ಭವದ್ಧಿ

ಸ್ತದ್ಧ್ರುತ ಮೇ ಸಂಶಯಭೇದಿ ವಾಕ್ಯಮ್ || ೧೫ ||

1. 'ಕೃತೇನೇನ' ಪಾ.

2. 'ಸಮೋಽಪಿ' ಪಾ.

3. 'ಸಮೋಽಪಿ' ಎಂಬ ಪಾಠಕ್ಕೆ 'ಮಿಕ್ಕ ಎಲ್ಲಾ ಜೀವರುಗಳಿಗೂ ಸಮಾನನೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಆತನನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಸೇವಿಸಬೇಕು?' -ಎಂದು ಅರ್ಥ.

೧೪೬. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿರುವ ಉತ್ತರವೇನು ?
ಅಂಥ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ನನ್ನ ಸಂಶಯವು ಹೋಗುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿರಿ.

ಶ್ರೀ ಮಹಾದೇವ ಉವಾಚ—

ಧನ್ಯಾಸಿ ಭಕ್ತ್ಯಾಸಿ ಪರಾತ್ಮನಸ್ತ್ವಂ
ಯಜ್ಞಾತ್ಮಮಿಚ್ಛಾ ತವ ರಾಮತತ್ತ್ವಮ್ |
ಪುರಾ ನ ಕೇನಾಪ್ಯಭಿಚೋದಿತೋಽಹಂ
ವಕ್ತುಂ ರಹಸ್ಯಂ ಪರಮಂ ನಿಗೂಢಮ್ || ೧೫ ||

೧೫. ಶ್ರೀ ಮಹಾದೇವನು ಹೇಳಿದನೇನೆಂದರೆ : ಪಾರ್ವತಿಯೇ,
ನಿನಗೆ ರಾಮತತ್ತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ತವಕವುಂಟಾಗಿರು
ವದರಿಂದ ನೀನು ಧನ್ಯಳಾಗಿರುವೆ, ಪರಮಾತ್ಮನ ಭಕ್ತಳಾಗಿರುವೆ,
ಬಹಳ ಗೋಪ್ಯವಾಗಿರುವ ಈ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಇದಕ್ಕೆ
ಮೊದಲು ಯಾರೂ ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ತ್ವಯಾದ್ಯ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಪರಿನೋದಿತೋಽಹಂ¹
ವಕ್ಷ್ಯೇ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ರಘೂತ್ತಮಂ ತೇ |
ರಾಮಃ ಪರಾತ್ಮಾ ಪ್ರಕೃತೇರನಾದಿ-
ರಾನಂದ ಏಕಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮೋ ಹಿ || ೧೬ ||

೧೬. ನೀನು ಈ ದಿನ ನನ್ನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿಸಿರು
ತ್ತೀಯೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ರಘುಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ
ನಿನಗೆ ಆ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಹೇಳುವೆನು. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ರಾಮನು ಪರ
ಮಾತ್ಮನೇ, ಅವನು ಪ್ರಕೃತಿಗಿಂತಲೂ ಅನಾದಿಯಾಗಿರುವ ಆನಂದ
ಸ್ವರೂಪನು, ಪುರುಷೋತ್ತಮನು.

ಸ್ವಮಾಯಯಾ ಕೃತ್ಸ್ಮಿಮಿದಂ ಹಿ ಸೃಷ್ಟ್ವಾ
ನಬೋವದಂತರ್ಬಹಿರಾಸ್ಥಿತೋ ಯಃ²

1. 'ಪರಿಚೋದಿತೋಽಹಮ್' ಪಾ. 2. 'ಸ್ಥಿತೋಽಽಜಃ' ಪಾ.

ಸರ್ವಾನ್ತರಸ್ಥೋಽಪಿ ನಿಗೂಢ ಅತ್ಮಾ
ಸ್ವಮಾಯಯಾ ಸೃಷ್ಟಮಿದಂ ವಿಚಿಷ್ಟೇ || ೧೭ ||

೧೭. ಈತನು¹ ತನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿ ಆಕಾಶದಂತೆ ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ಇರುವವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಒಳಗಡೆ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಗೂಢವಾಗಿರುವ ಆತ್ಮನಾದರೂ ತನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಸೃಷ್ಟವಾಗಿರುವ ಜಗತ್ತನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾನೆ.

ಜಗನ್ನಿ ನಿತ್ಯಂ ಪರಿತೋ ಭ್ರಮನ್ತಿ
ಯತ್ಸಂನಿಧಾ ಚಿವ್ವಕಲೋಹವದ್ಧಿ |
ಏತನ್ನ ಜಾನನ್ತಿ ವಿಮೂಢಚಿತ್ತಾಃ
ಸ್ವಾವಿದ್ಯಯಾ ಸಂವೃತಮಾನಸಾ ಯೇಃ || ೧೮ ||

೧೮. ಈತನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಸೂಜಿಗಲ್ಲಿನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಬ್ಬಿಣದ ಹಾಗೆ ಜಗತ್ತುಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಸುತ್ತಲೂ ಓಡಾಡುತ್ತಿರುವವು. ಯಾರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅವರ ಅಜ್ಞಾನವು ಕವಿದು ಕೊಂಡಿರುವದೋ ಅಂಥ ವಿವಿಧವಾಗಿ ಮೋಹಗೊಂಡ ಮನಸ್ಸಿನ ಜನರು ಈ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಇರುವರು.

ಸ್ವಾಜ್ಞಾನಮಪ್ಯಾತ್ಮನಿ ಶುದ್ಧಚೋಧೇಃ
ಹ್ಯಾರೋಹಯನ್ತೀಹ ನಿರಸ್ತಮಾಯೇ |
ಸಂಸಾರಮೇವಾನುಸರನ್ತಿ ತೇ² ನೈ
ಪುತ್ರಾದಿಸಕ್ತಾಃ ಪುರುಕರ್ಮಯುಕ್ತಾಃ || ೧೯ ||

೧೯. ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಶುದ್ಧನಾಗಿಯೂ ಜ್ಞಾನ ಸ್ವರೂಪನಾಗಿಯೂ ಮಾಯಾರಹಿನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆ ಪರಮಾತ್ಮ

1. 'ಸ್ಥಿತೋಽಪಿಃ' ಎಂಬ ಪಾಠಕ್ಕೆ ಸುಗುಣವಾಗಿ 'ಜನ್ಮರಹಿತನಾದ ಈತನು' ಎಂದು ಕನ್ನಡಿಸಬೇಕು.

2. 'ಸ್ತೇ' ಪಾ.

3. 'ಶುದ್ಧಬುದ್ಧೇ' ಪಾ.

4. 'ಯೇ' ಎಂಬ ಪಾಠಕ್ಕಿಂತ ಇದೇ ಮೇಲು

ಶ್ರೀರಾಮಹೃದಯ

ಪಲ್ಲಿ ಆರೋಪಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಅವರು ಮಕ್ಕಳುಮರಿ ಮುಂತಾದದ್ದು ರಲ್ಲಿರುವ ಆಸಕ್ತಿಯಿರುವ ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಸಂಸಾರವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವರು. ಇದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಜಾನಸ್ತಿ ನೈವಂ¹ ಹೃದಯೇ ಸ್ಥಿತಂ ನೈ
ಚಾಮೀಕರಂ ಕಣ್ಣಿಗತಂ ಯಥಾಜ್ಞಾಃ² || ೨೦ ||

೨೦. ಮೂಢರು ತಮ್ಮ ಕೊರಳಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಚಿನ್ನದ ಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಇರುವಂತೆ ತಮ್ಮ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಈ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲಾರದೆ ಇರುವರು.

ಯಥಾಪ್ರಕಾಶೋ ನ ತು ವಿದ್ಯತೇ ರವಾ
ಜ್ಯೋತಿಃಸ್ವಭಾವೇ ಪರಮೇಶ್ವರೇ ತಥಾ |
ವಿಶುದ್ಧವಿಜ್ಞಾನಘನೇ ರಘೂತ್ತಮೇ

(ಅ)ವಿದ್ಯಾ ಕಥಂ ಸ್ಯಾತ್ ಪರತಃ ಪರಾತ್ಮನಿ || ೨೧ ||

೨೧. ಸೂರ್ಯನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಕತ್ತಲೆಯಿರುವದಿಲ್ಲವೋ ಜ್ಯೋತಿಃ ಸ್ವರೂಪನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಗೆಯೇ ಅಜ್ಞಾನವಿರಲಾರದು. ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಚೈತನ್ಯದ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವ ಪರಾತ್ಪರನಾದ ಈ ರಘುಶ್ರೇಷ್ಠನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆತಾನೆ ಅಜ್ಞಾನವಿದ್ದೀತು ?

ಯಥಾ ಹಿ ಚಾಕ್ಷ್ಣಾ ಭ್ರಮತಾ ಗೃಹಾದಿಕಂ
ವಿನಷ್ಟದೃಷ್ಟೇರ್ಭ್ರಮತೀವ ದೃಶ್ಯತೇ |
ತಥೈವ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಕರ್ತುರಾತ್ಮನಃ

ಕೃತಂ ಪರೇಽಧ್ಯಸ್ಯಃ ಜನೋ ವಿಮುಹ್ಯತಿ || ೨೨ ||

೨೨. ದೋಷದಿಂದ ದೃಷ್ಟಿಪಾಟವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡವನಿಗೆ ಕಣ್ಣು ತೊಳಸಲಾಗಿ ಮನೆಮಾರು ಮುಂತಾದದ್ದೆಲ್ಲ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವಂತೆ

1. 'ನೈವಂ'

2. ಗಳನೆಯ ಶ್ಲೋಕದ ಮುಂದಿನ ಅರ್ಧವೂ ಸೇರಿ ಇದು ಶ್ಲೋಕವೆಂತಲೆಕ್ಕಹಿಡಿದಿದೆ.

3. 'ಪರೇಶಸ್ಯ' ಎಂಬ ಪಾಠಕ್ಕಿಂತ ಇದೇ ಮೇಲು.

ಹೇಗೆ ತೋರುತ್ತಿರುವುದೋ ಅದರಂತೆಯೇ ಶರೀರೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಒಡೆಯನಾದ ಜೀವನು ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಆರೋಪಿಸಿ ಜನರು ಭ್ರಾಂತಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವರು.

ನಾಹೋ ನ ರಾತ್ರಿಃ ಸವಿತುರ್ಯಥಾ ಭವೇತ್

ಪ್ರಕಾಶರೂಪಾವ್ಯಭಿಚಾರತಃ ಕ್ವಚಿತ್ |

ಜ್ಞಾನಂ ತಥಾಜ್ಞಾನಮಿದಂ ದ್ವಯಂ ಹರಾ

ರಾಮೇ ಕಥಂ ಸ್ಥಾಸ್ಯತಿ ಶುದ್ಧಚಿದ್ಭವೇ || ೨೩ ||

೨೩. ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಪ್ರಕಾಶಸ್ವರೂಪವು ಎಂದಿಗೂ ಬೇರ್ಪಡದೆ ಇರುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಹಗಲಾಗಲಿ ರಾತ್ರಿಯಾಗಲಿ ಹೇಗೆ ಇರುವದಿಲ್ಲವೋ ಅದರಂತೆ ಶುದ್ಧಚೈತನ್ಯದ ಗಟ್ಟಿಯೇ ಆಗಿರುವ ಶ್ರೀಹರಿ ಸ್ವರೂಪನಾದ ರಾಮನಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ, ಅಜ್ಞಾನ-ಈ ಎರಡೂ ಹೇಗೆ ಇದ್ದೀತು ?

ತಸ್ಮಾತ್ ಸರಾನಂದಮಯೇ ರಘೂತ್ತಮೇ

ವಿಜ್ಞಾನರೂಪೇ ಹಿ ನ ವಿದ್ಯತೇ ತಮಃ |

ಅಜ್ಞಾನಸಾಕ್ಷಿಣ್ಯರವಿನ್ದಲೋಚನೇ

ಮಾಯಾಶ್ರಯತ್ವಾನ್ಮಹಿ ಮೋಹಕಾರಣಮ್ ||೨೪||

೨೪. ಆದಕಾರಣ ಪರಮಾನಂದಸ್ವರೂಪನಾಗಿಯೂ ಚೈತನ್ಯರೂಪನಾಗಿಯೂ ಅಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಕಮಲನೇತ್ರನಾದ ಆ ರಘುಶ್ರೇಷ್ಠನಲ್ಲಿ ಮೋಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಅಜ್ಞಾನವು ಇರುವದೇ ಇಲ್ಲ ; ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ಮಾಯೆಗೆ ಆಶ್ರಯನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

ಅತ್ರ ತೇ ಕಥಯಿಷ್ಯಾಮಿ ರಹಸ್ಯಮಪಿ ದುರ್ಲಭಮ್ |

ಸೀತಾರಾಮಮರುತ್ಸೂನುಸಂವಾದಂ ಮೋಕ್ಷಸಾಧನಮ್ ||೨೫||

೨೫. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ರಹಸ್ಯವಾಗಿಯೂ ದುರ್ಲಭವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಸೀತೆ, ರಾಮ, ಮಾರುತಿ-ಈ ಮೂವರ ಸಂವಾದವನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುವೆನು. ಇದು ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾಗಿರುವದು.

ಪುರಾ ರಾಮಾಯಣೇ ರಾಮೋ ರಾವಣಂ ದೇವಕಣ್ಣಕಮ್ |
 ಹತ್ಯಾ ರಣೇ ರಣಶ್ಲಾಘೀ ಸಪುತ್ರಬಲವಾಹನಮ್ || ೨೬ ||
 ಸೀತಯಾ ಸಹ ಸುಗ್ರೀವಲಕ್ಷ್ಮಣಾಭ್ಯಾಂ ಸಮನ್ವಿತಃ |
 ಅಯೋಧ್ಯಾಮಗಮದ್ರಾವಣೋ ಹನೂಮತ್ಪ್ರಮುಖೈರ್ವೃತಃ ||

೨೬-೨೭. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾಮಾವತಾರದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕಾಳಗ
 ದಲ್ಲಿ ಹೊಗಳುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕವನೆನಿಸಿದ್ದ ಶ್ರೀರಾಮನು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ
 ಶತ್ರುವಾಗಿದ್ದ ರಾವಣನನ್ನು ಅವನ ಮಕ್ಕಳು, ಬಲ, ವಾಹನ-ಇವು
 ಗಳೊಡನೆ ನಾಶಮಾಡಿ ಸೀತೆಯಿಂದಲೂ ಸುಗ್ರೀವಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಂದಲೂ
 ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಹನುಮಂತನೇ ಮುಂತಾದ ಪರಿವಾರದೊಡನೆ
 ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಬಂದನು.

ಅಭಿಷಿಕ್ತಃ ಪರಿವೃತೋ ವಸಿಷ್ಠಾ ದೈವಮಹಾತ್ಮಭಿಃ |

ಸಿಂಹಾಸನೇ ಸಮಾಸೀನಃ ಕೋಟಿಸೂರ್ಯಸಮಪ್ರಭಃ || ೨೮ ||

೨೮. ಅಭಿಷಿಕ್ತನಾಗಿ ಮಹಾತ್ಮರಾದ ವಸಿಷ್ಠರೇ ಮೊದಲಾದ
 ವರು ತನ್ನನ್ನು ಬಳಸಿರಲು ಕೋಟಿಸೂರ್ಯರಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಾ
 ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದನು.

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತದಾ ಹನೂಮಂತಂ ಪ್ರಾಣ್ವಲಿಂ ಪುರತಃ ಸ್ಥಿತಮ್ |

ಕೃತಕಾರ್ಯಂ ನಿರಾಕಾಂಕ್ಷ್ಯಂ ಜ್ಞಾನಾಪೇಕ್ಷಂ ಮಹಾಮತಿಮ್ ||

ರಾಮಃ ಸೀತಾಮುವಾಚೇದಂ ಬ್ರೂಹಿ ತತ್ತ್ವಂ ಹನೂಮತೇ |

ನಿಷ್ಯಲ್ಮಷೋಽಯಂ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಪಾತ್ರಂ ನೌ ನಿತ್ಯಭಕ್ತಿಮಾನ್ ||

೨೯-೩೦. ಆಗ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗಿ ಮತ್ತೊಂದರ ಬಯಕೆಯಿಲ್ಲದೆ
 ಜ್ಞಾನವೊಂದೇ ಬೇಕೆಂದು ಕೈಮುಗಿದುಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ನಿಂತಿದ್ದ
 ಮಹಾಬುದ್ಧಿ ಶಾಲಿಯಾದ ಹನುಮಂತನನ್ನು ಕಂಡು ರಾಮನು ಸೀತೆಗೆ
 ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದನು; “ಹನುಮಂತನಿಗೆ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸು.
 ಇವನು ಪರಿಶುದ್ಧನು, ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನು;
 ಆದ್ದರಿಂದ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕವನು.

ತಥೇತಿ ಜಾನಕೀ ಪ್ರಾಹ ತತ್ತ್ವಂ ರಾಮಸ್ಯ ನಿಶ್ಚಿತಮ್ |

ಹನೂಮತೇ ಪ್ರಸನ್ನಾಯ ಸೀತಾ ಲೋಕವಿನೋಹಿನೀ || ೩೧ ||

೩೧. ಲೋಕವನ್ನೇ ಮೋಹಗೊಳಿಸುವ ಮಾಯಾಸ್ವರೂಪಳಾದ ಆ ಜಾನಕಿಯು “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ!” ಎಂದು ಶರಣಾಗತನಾದ ಹನುಮಂತನಿಗೆ ರಾಮನ ನಿಜವಾದ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿದಳು:

ರಾಮಂ ವಿದ್ಧಿ ಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಮದ್ವಯಮ್ |

ಸರ್ವೋಪಾಧಿವಿನಿರ್ಮುಕ್ತಂ ಸತ್ತಾಮಾತ್ರಮಗೋಚರಮ್ || ೩೨ ||

ಆನಂದಂ ನಿರ್ಮಲಂ ಶಾಂತಂ ನಿರ್ವಿಕಾರಂ ನಿರಂಜನಮ್ |

ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿನಮಾತ್ಮಾನಂ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶಮಕಲ್ಮಷಮ್ || ೩೩ ||

೩೨-೩೩. “ಶ್ರೀರಾಮನು ಸಚ್ಚಿದಾನಂದರೂಪವಾಗಿಯೂ ಅದ್ವಿತೀಯವಾಗಿಯೂ ಯಾವ ಉಪಾಧಿಯೂ ಇಲ್ಲದ್ದಾಗಿಯೂ ಕೇವಲ ಸದ್ರೂಪವಾಗಿಯೂ ಮತ್ತೆ ಯಾವದಕ್ಕೂ ವಿಷಯವಲ್ಲದ್ದಾಗಿಯೂ ಶುದ್ಧಾನಂದರೂಪವಾಗಿಯೂ ಶಾಂತವಾಗಿಯೂ ಯಾವ ವಿಕಾರವೂ ಇಲ್ಲದೆಯೂ ಯಾವದೊಂದರ ಅಂಟೂ ಇಲ್ಲದ್ದಾಗಿಯೂ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವದಾಗಿಯೂ ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶಸ್ವರೂಪವಾಗಿಯೂ ಯಾವ ದೋಷವೂ ಇಲ್ಲದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ತಿಳಿ.

ಮಾಂ ವಿದ್ಧಿ ಮೂಲಪ್ರಕೃತಿಂ ಸರ್ಗಸ್ಥಿತ್ಯಂತಕಾರಿಣೀಮ್ |

ತಸ್ಯ ಸಂನಿಧಿಮಾತ್ರೇಣ ಸೃಜಾಮೀದಮತನ್ದ್ರಿತಾ || ೩೪ ||

೩೪. ನಾನು ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಪ್ರಲಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಮೂಲ ಪ್ರಕೃತಿಯೆಂದು ತಿಳಿ. ಆತನು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಆಲಸ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡುತ್ತಿರುವೆನು.

ತತ್ಸಾಂನಿಧ್ಯಾನ್ಮಯಾ ಸೃಷ್ಟಂ ತಸ್ಮಿನ್ನಾರೋಪ್ಯತೇಽಬುಧೈಃ |

ಅಯೋಧ್ಯಾನಗರೇ ಜನ್ಮ ರಘುವಂಶೇಽತಿನಿರ್ಮಲೇ || ೩೫ ||

೩೫. ಆತನ ಸಂನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿದ್ದನ್ನು
ಮೂಢರು ಆತನಲ್ಲಿ ಆರೋಪಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ ಅಯೋಧ್ಯಾ
ನಗರದಲ್ಲಿ ಬಹುಶುದ್ಧವಾದ ರಘುವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು,

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸಹಾಯತ್ವಂ ಮಖಸಂರಕ್ಷಣಂ ತತಃ |

ಅಹಲ್ಯಾಶಾಪಶಮನಂ ಚಾಪಭಜ್ನೋ ಮಹೇಶಿತುಃ || ೩೬ ||

೩೬. ಆಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗಿ ಅವರ
ಯಜ್ಞವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದ್ದು, ಅಹಲೈಯ ಶಾಪವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿದ್ದು,
ಮಹೇಶ್ವರನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಮುರಿದದ್ದು,

ಮತ್ಪ್ರಾಣಿಗ್ರಹಣಂ ಪಶ್ಚಾದ್ಭಾಗವಸ್ಯ ಮದಕ್ಷಯಃ |

ಅಯೋಧ್ಯಾನಗರೇ ನಾಸೋ ಮಯಾ ದ್ವಾದಶವಾರ್ಷಿಕಃ || ೩೭ ||

ದಣ್ಣಕಾರಣ್ಯಗಮನಂ ವಿರಾಧವಥ ಏವ ಚ |

ಮಾಯಾಮಾರೀಚಮರಣಂ ಮಾಯಾಸೀತಾಹೃತಿಸ್ತಥಾ || ೩೮ ||

೩೭.-೪೮ ನನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾದದ್ದು, ಆಮೇಲೆ ಭೈಗುಪುತ್ರ
ನಾದ ಪರುಶುರಾಮನ ಗರ್ವವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದ್ದು, ಅಯೋಧ್ಯಾ
ನಗರದಲ್ಲಿ ನನ್ನೊಡನೆ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ಇದ್ದದ್ದು, ದಂಡಕಾ
ರಣ್ಯಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ್ದು, ವಿರಾಧನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ್ದು, ಮಾಯಾರೂಪ
ದಿಂದ ಬಂದ ಮಾರೀಚನು ಸತ್ತದ್ದು, ಮಾಯಾಕಲ್ಪಿತಸೀತೆಯನ್ನು
ರಾವಣನು ಅಪಹರಿಸಿದ್ದು,

ಜಟಾಯುಷೋ ಮೋಕ್ಷಲಾಭಃ ಕಬನ್ಧಸ್ಯ ತಥೈವ ಚ |

ಶಬರ್ಯಾಃ ಪೂಜನಂ ಪಶ್ಚಾತ್ ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಸಮಾಗಮಃ ||

೩೯. ಜಟಾಯುವಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವು ದೊರಕಿದ್ದು, ಮತ್ತು
ಕಬಂಧನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವು ದೊರಕಿದ್ದು, ಶಬರಿಯು ರಾಮದೇವರನ್ನು
ಪೂಜಿಸಿದ್ದು, ಆಮೇಲೆ ರಾಮನು ಸುಗ್ರೀವನನ್ನು ಕಂಡದ್ದು,

ವಾಲಿನಶ್ಚ ವಧಃ ಪಶ್ಚಾತ್ ಸೀತಾನ್ವೇಷಣಮೇವ ಚ |

ಸೇತುಬನ್ಧಶ್ಚ ಜಲಧೌ ಲಜ್ಜಾಯಾಶ್ಚ ನಿರೋಧನಮ್ || ೪೦ ||

೪೦. ವಾಲಿಯನ್ನು ಕೊಂದದ್ದು, ಆಮೇಲೆ ಸೀತೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಿದ್ದು, ಸೇತುವೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದು, ಲಂಕಾನಗರಿಯನ್ನು ಮುತ್ತಿದ್ದು,

ರಾವಣಸ್ಯ ವಧೋ ಯುದ್ಧೇ ಸಪುತ್ರಸ್ಯ ದುರಾತ್ಮನಃ |

ವಿಭೀಷಣೇ ರಾಜ್ಯದಾನಂ ಪುಷ್ಪಕೇಣ ಮಯಾ ಸಹ || ೪೧ ||

೪೧. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದುಷ್ಟನಾದ ರಾವಣನನ್ನು ಅವನ ಮಕ್ಕಳ ಸಮೇತವಾಗಿ ಸಂಹರಿಸಿದ್ದು, ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು, ಪುಷ್ಪಕವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ನನ್ನೊಡನೆ-

ಅಯೋಧ್ಯಾಗಮನಂ ಪಶ್ಚಾ ದ್ರಾಚ್ಯೇ ರಾಮಾಭಿಷೇಚನಮ್ ||೪೧೧||

ಏವಮಾದೀನಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ಮಯೈವಾಚೇರಿತಾನ್ಯಪಿ ||

ಆರೋಪಯಂತಿ ರಾಮೇಽಸ್ಮಿನ್ನಿವಿಕಾರೇಽಖಿಲಾತ್ಮನಿ ||೪೧೨||

೪೧-೪೧೨. ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಹೋದದ್ದು, ಆಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿಷೇಕವಾದದ್ದು-ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನಾನೇ ಮಾಡಿದ ನಾದರೂ ಯಾವ ವಿಕಾರಗಳೂ ಇಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಆತ್ಮನಾಗಿರುವ ಈ ರಾಮನಲ್ಲಿ ಆರೋಪಿಸುತ್ತಿರುವರು.

ರಾಮೋ ನ ಗಚ್ಛತಿ ನ ತಿಷ್ಠತಿ ನಾನುಶೋಚೆ-

ತ್ಯಾಕಾಚ್ಛ್ವತೇ ತ್ಯಜತಿ ನೋ ನ ಕರೋತಿ ಕಿಂಚಿತ್ |

ಆನಂದಮೂರ್ತಿರಚಲಃ ಪರಿಣಾಮಹೀನೋ

ಮಾಯಾಗುಣಾನನುಗತೋ ಹಿ ತಥಾ ವಿಭಾತಿ || ೪೩ ||

೪೩. ರಾಮನು ಓಡಾಡುವದಿಲ್ಲ, ನಿಂತಿರುವದಿಲ್ಲ, ಶೋಕಿಸುವದಿಲ್ಲ, ಇಂಥದ್ದು ತನಗೆ ಬೇಕೆನ್ನುವದಿಲ್ಲ, ಯಾವದನ್ನೂ ಮಾಡುವದೂ ಇಲ್ಲ, ಬಿಡುವದೂ ಇಲ್ಲ. ಆತನು ಆನಂದಸ್ವರೂಪನು, ಕ್ರಿಯಾ

ತೂನ್ಯನು, ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳೂ ಇಲ್ಲದವನು ; ಆದರೂ ಮಾಯೆಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಆಯಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿರುವನು.

ಶ್ರೀ ಮಹಾದೇವ ಉನಾಚ—

ತತೋ ರಾಮಃ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಾಹ ಹನೂಮಂತ ಮುಹಸ್ಥಿ ತಮ್ |
ಶೃಣು ತತ್ತ್ವಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಹ್ಯಾತ್ಮಾನಾತ್ಮಪರಾತ್ಮನಾಮ್ ||೪೪||

೪೪. ಶ್ರೀಮಹಾದೇವನು ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿದನೇನೆಂದರೆ : ಎಲಾ ಪಾರ್ವತಿಯೆ, ಆಮೇಲೆ ರಾಮನು ತನ್ನ ಹತ್ತಿರವಿದ್ದ ಹನುಮಂತನನ್ನು ಕುರಿತು ತಾನೇ ಹೀಗೆಂದು ನುಡಿದನು : 'ಎಲೈ ಹನುಮಂತನೆ, ಆತ್ಮ, ಅನಾತ್ಮ, ಪರಮಾತ್ಮ-ಇವುಗಳ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಹೇಳುವೆನು, ಕೇಳು.

ಆಕಾಶಸ್ಯ ಯಥಾ ಭೇದಸ್ತ್ರಿವಿಧೋ ವ್ಯತ್ಯತೇ ಮಹಾನ್ |
ಜಲಾಶಯೇ ಮಹಾಕಾಶಸ್ತದವಚ್ಛಿನ್ನ ಏವ ಹಿ || ೪೫ ||
ಪ್ರತಿಬಿವ್ವಾಖ್ಯಮಪರಂ ವ್ಯತ್ಯತೇ ತ್ರಿವಿಧಂ ನಭಃ |
ಬುದ್ಧ್ಯವಚ್ಛಿನ್ನ ಚೈತನ್ಯನೇಕಂ ಪೂರ್ಣಮಥಾಪರಮ್ || ೪೬ ||
ಆಭಾಸಸ್ತ್ವಪರಂ ಬಿವ್ವಭೂತನೇವಂ ತ್ರಿಧಾ ಚಿತಿಃ || ೪೭ ||

೪೫-೪೭. ಒಂದು ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಮೂರು ದೊಡ್ಡ ಭೇದವಿರುವದೋ-ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಮಹಾಕಾಶವೊಂದು, ಜಲಾಶಯವೆಂಬ ಉಪಾಧಿಯ ಅಳತೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಂತಿರುವ ಆಕಾಶವೊಂದು, ಜಲದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವೆಂಬ ಆಕಾಶವೊಂದು- ಈ ಮೂರು ಬಗೆ ಯಾಗಿ ಆಕಾಶವೊಂದೇ ಹೇಗೆ ತೋರುತ್ತಿರುವದೋ-ಇದರಂತೆ ಅಂತಃಕರಣದ ಅಳತೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಂತಿರುವ ಚೈತನ್ಯವೊಂದು, ಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವ ಉಪಾಧಿಯಿಲ್ಲದ ಚೈತನ್ಯವೊಂದು, ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿ

1. ೪೨ನೆಯ ಶ್ಲೋಕದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿರುವ ಅರ್ಥವನ್ನು ಈ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಶ್ಲೋಕವಂತ ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಸಿರುವ ಚಿದಾಭಾಸವೊಂದು, ಎಂದೀ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ಚೈತನ್ಯವೊಂದೇ ಮೂರು ಬಗೆಯಾಗಿರುವದು.

ಸಾಭಾಸಬುದ್ಧೇಃ ಕರ್ತೃತ್ವಮವಿಚ್ಛಿನ್ನೇನಿವಿಕಾರಿಣಿ |

ಸಾಕ್ಷಿಣ್ಯಾರೋಪ್ಯತೇ ಭ್ರಾನ್ತಾ ಜೀವತ್ವಂ ಚ ತಥಾ ಬುದ್ಧಃ ||೪೮||

೪೮. ಚಿದಾಭಾಸದೊಡನೆ ಕೂಡಿರುವ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿರುವ ಕರ್ತೃತ್ವವನ್ನು ಅಜ್ಞರಾದವರು ಕಡಿನಡೆಯದೆ ನಿರ್ವಿಕಾರವಾಗಿರುವ ಸಾಕ್ಷಿಚೈತನ್ಯದಲ್ಲಿ ಆರೋಪಿಸುತ್ತಿರುವರು ; ಆ ಸಾಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವತ್ವವನ್ನು ಆರೋಪಿಸುತ್ತಿರುವರು.

ಅಭಾಸಸ್ತು ಮೃಷಾ ಬುದ್ಧಿರವಿದ್ಯಾಕಾರ್ಯಮುಚ್ಯತೇ |

ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನಂ ತು ತದ್ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಚ್ಛೇದಸ್ತು ವಿಕಲ್ಪತಃ || ೪೯ ||

೪೯. ಚಿದಾಭಾಸವೆಂಬುದು ಮಿಥ್ಯಾವಸ್ತುವು ; ಬುದ್ಧಿಯು ಅವಿದ್ಯೆಯಿಂದಂಟಾಗಿರುವ ಉಪಾಧಿಯೆನಿಸಿರುವದು. ಬ್ರಹ್ಮವಾದರೋ ಕಡಿನಡೆಯದೆ ಇರುತ್ತದೆ ; ಅದರಲ್ಲಿ ಭೇದವೋ ಎಂದರೆ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ತೋರುತ್ತಿರುವದು.

ಅವಚ್ಛಿನ್ನಸ್ಯ ಪೂರ್ಣೇನ ಹ್ಯೇಕತ್ವಂ ಪ್ರತಿಸಾದ್ಯತೇ |

ತತ್ತ್ವಮಸ್ಯಾದಿವಾಕ್ಯೈಶ್ಚ ಸಾಭಾಸಸ್ಯಾಹಮಸ್ತಥಾ || ೫೦ ||

೫೦. 'ತತ್ತ್ವಮಸಿ' ಮುಂತಾದ ವೇದಾಂತವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತಃಕರಣೋಪಹಿತವಾದ ಚೈತನ್ಯಕ್ಕೂ ಪೂರ್ಣಚೈತನ್ಯಕ್ಕೂ ಅಭೇದವನ್ನು ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಚಿದಾಭಾಸದೊಡಗೂಡಿದ ಅಹಂಸದಾರ್ಥಕ್ಕೂ ಪೂರ್ಣಚೈತನ್ಯಕ್ಕೂ (ಅಭೇದವನ್ನು ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತಃಕರಣವೂ ಚಿದಾಭಾಸವೂ ಮಿಥ್ಯಾವಸ್ತುಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಅವು ಪೂರ್ಣಚೈತನ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಲ್ಲ.)

ಐಕ್ಯಜ್ಞಾನಂ:ಯದೋತ್ಪನ್ನಂ ಮಹಾವಾಕ್ಯೇನ ಚಾತ್ಮನೋಃ |
ತದಾವಿದ್ಯಾ ಸ್ವಕಾರ್ಯೈಶ್ಚ ನಶ್ಯತ್ಯೇವ ನ ಸಂಶಯಃ || ೫೦ ||

೫೦. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವಾತ್ಮಪರಮಾತ್ಮರುಗಳು ನಿಜವಾಗಿ ಒಂದೇ ಚೈತನ್ಯನೆಂಬ ತಿಳಿವು ಮಹಾವಾಕ್ಯದಿಂದ ಯಾವಾಗ ಉಂಟಾಗುವದೋ ಆಗ ಅಜ್ಞಾನವು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಗಳಾದ ಅನರ್ಥಗಳೊಡನೆ ನಾಶವಾಗಿಯೇಬಿಡುವದು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ಏತದ್ವಿಜ್ಞಾಯ ಮಧ್ಯಕ್ಕೋ ಮಧ್ವಾನಾಯೋಪಪದ್ಯತೇ || ೫೧ ||
ಮಧ್ಯಕ್ತಿವಿಮುಖಾನಾಂ ಹಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗರ್ತೇಷು ಮುಹ್ಯತಾಮ್ |
ನ ಜ್ಞಾನಂ ನ ಚ ನೋಕ್ಷಃ ಸ್ಯಾತ್ತೇಷಾಂ ಜನ್ಮಶತೈರಪಿ || ೫೨ ||

೫೧. ನನ್ನ ಭಕ್ತನಾದವನು ಇದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡು ನನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಅರ್ಹನಾಗುತ್ತಾನೆ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಗುಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಮುಂದುಗಾಣದೆ ಇರುವವರಿಗೆ ನೂರು ಜನ್ಮಗಳಾದರೂ ಜ್ಞಾನವಾಗಲಾರದು, ಮೋಕ್ಷವೂ ಆಗಲಾರದು.

ಇದಂ ರಹಸ್ಯಂ ಹೃದಯಂ ಮಮಾತ್ಮನೋ
ಮಯೈವ-ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಕಥಿತಂ ತವಾನಘ |
ಮಧ್ಯಕ್ತಿಹೀನಾಯ ಶಠಾಯ ನ ತ್ವಯಾ
ದಾತವ್ಯಮೈನ್ದ್ರಾದಪಿ ರಾಜ್ಯತೋಽಧಿಕಮ್ || ೫೩ ||

೫೩. ಎಲೈ ನಿದೋಷನಾದ ಹನುಮಂತನೇ, ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ನನ್ನ ಹೃದಯವಾದ ಈ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ನಾನೇ ನಿನಗೆ ನೇರಾಗಿ ಹೇಳಿರುತ್ತೇನೆಷ್ಟೆ. ಇಂದ್ರನ ರಾಜ್ಯವಾದ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನದಾದ ಈ ಹೃದಯವನ್ನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ವಂಚಕನಿಗೆ ನೀನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡಬಾರದು.

ಏತತ್ತೇ ಕಥಿತಂ ದೇವಿ ಶ್ರೀರಾಮಹೃದಯಂ ಮಯಾ |
 ಅತಿಗುಹ್ಯತಮಂ ಹೃದ್ಯಂ ಪನಿತ್ರಂ ಪಾಪಶೋಧನಮ್ || ೫೪ ||

೫೪. ಶ್ರೀ ಮಹಾದೇವನು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಇಂತೆಂದನು :
 ದೇವಿಯೆ, ನಿನಗೆ ನಾನು ಹೇಳಿರುವ ಈ ಶ್ರೀರಾಮಹೃದಯವು ಅತಿ
 ರಹಸ್ಯವಾದದ್ದು, ಮನೋಹರವಾದದ್ದು, ಪಾಪನಕರವಾದದ್ದು,
 ಪಾಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆಯುವಂಥದ್ದು.

ಸಾಕ್ಷಾದ್ರಾಮೇಣ ಕಥಿತಂ ಸರ್ವವೇದಾಂತಸಂಘ್ರಹಮ್ |
 ಯಃ ಪಠೇತ್ಸತತಂ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಸ ಮುಕ್ತೋ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ || ೫೫ ||

೫೫. ಇದನ್ನು ರಾಮನು ತಾನೇ ಹೇಳಿರುತ್ತಾನೆ, ಸಮಸ್ತ
 ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಸಾರವೇ ಇದು. ಇದನ್ನು ಯಾವನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ
 ಸತತವೂ ವರಿಸುತ್ತಿರುವನೋ ಅವನು ಮುಕ್ತನೇ ಆಗುವನು.
 ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿಸಾಪಾನಿ ಬಹುಜನ್ಮಾರ್ಜಿತಾನ್ಯಪಿ |
 ನಶ್ಯಂತೀವ ನ ಸಂದೇಹೋ ರಾಮಸ್ಯ ವಚನಂ ಯಥಾ || ೫೬ ||

೫೬. ಅನೇಕ ಜನ್ಮಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಹಾಕಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯೇ
 ಮುಂತಾದ ಪಾಪಗಳೂಕೂಡ ಇದರಿಂದ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲದೆ ನಾಶವಾಗು
 ನವು. ಇದಕ್ಕೆ ರಾಮನ ವಚನವೇ ಪ್ರಮಾಣವು.

ಯೋಽತಿಭ್ರಷ್ಟೋಽತಿಪಾಪೀ ಪರಧನಪರದಾರೇಷು ನಿತ್ಯೋದ್ಯತೋ ವಾ
 ನ್ತೇಯಿಾ ಬ್ರಹ್ಮಘ್ನ ಮಾತಾಸಿತ್ಯವಧನಿರತೋ ಯೋಗಿಬೃನ್ನಾ ಪಕಾರೀ ||

ಯಃ ಸಂಪೂಜ್ಯಾಭಿರಾಮಂ ಪಠತಿ ಚ ಹೃದಯಂ ರಾಮಚಂದ್ರಸ್ಯ ಭಕ್ತ್ಯಾ
 ಯೋಗೀನ್ದ್ರೈರಹ್ಯಲಭ್ಯಂ ಪದಮಿಹ ಲಭತೇ ಸರ್ವದೇವೈಃ ಸ ಪೂಜ್ಯಮ್ ||೫೭||

೫೭. ಯಾವನು ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ಕರ್ಮಭ್ರಷ್ಟನಾದವನೋ,
 ಯಾವನು ಪರರ ಹಣ, ಪರರ ಹೆಂಡಿರು - ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಯಾವನು

ಗಲೂ ಆಸೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿರುವನೋ, ಯಾವನು ಕಳ್ಳನೂ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ
ಯನ್ನು ಮಾಡಿ ತಾಯಿತಂದೆಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದರಲ್ಲಿ ಯೇ ನಿರತನಾಗಿರು
ವನೋ, ಯಾವನು ಯೋಗಿಗಳ ಬ್ರಹ್ಮಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಅವಕಾರವನ್ನೆಸ
ಗುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನೋ ಅಂಥವನೂ ರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನು ಭಕ್ತಿ
ಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ಮನೋಹರವಾದ ಹೃದಯವನ್ನು ಪಠನಮಾಡಿದರೆ
ಅವನು ಯೋಗೀಶ್ವರರುಗಳಿಗೂ ಸಿಕ್ಕುವದಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟವಾಗಿಯೂ ಸಮಸ್ತ
ದೇವತೆಗಳೂ ಬಹಳವಾಗಿ ಪೂಜಿಸತಕ್ಕದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಪದವಿ
ಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದಧ್ಯಾತ್ಮರಾಮಾಯಣೇ ಉಮಾಮಹೇಶ್ವರಸಂವಾದೇ

ಬಾಲಕಾಂಡೇ ಶ್ರೀರಾಮಹೃದಯಂ ನಾಮ

ಪ್ರಥಮಃ ಸರ್ಗಃ

ಶ್ರೀರಾಮಹೃದಯದ ಸಾರ

ಶ್ಲೋ. ೧-೧೪. ಒಮ್ಮೆ ಕೈಲಾಸದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯು ಸರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದಳು : ಶ್ರೀರಾಮನು ಸರಮಾತ್ಮನಾದರೂ ಅವನು ಸೀತೆಗಾಗಿ ಶೋಕಿಸಿದ್ದೇಕೆ ? ಅವನು ಆತ್ಮತತ್ತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದವನಲ್ಲ ದಿದ್ದರೆ ಅವನ ಉಪಾಸನೆಯಿಂದ ಜೀವರು ಮುಕ್ತರಾಗುವರೆನ್ನುವರೆಲ್ಲ ಅದು ಹೇಗೆ ಸರಿಯಾಗುವದು ?

೧೫-೨೪. ಶ್ರೀಮಹಾದೇವನು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ: “ಶ್ರೀರಾಮನು ಅನಾದ್ಯಾನಂದಸ್ವರೂಪನಾದ ಅದ್ವಿತೀಯನಾದ ಪುರುಷೋತ್ತಮನೇ. ಆತನೇ ಈ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಇದರಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತನಾಗಿರುವನು. ಆತನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲಾ ಜೀವರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಈ ನಿಜವನ್ನು ಅರಿಯದ ಅಜ್ಜರು ತಮ್ಮ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಶುದ್ಧಚಿನ್ಮಾತ್ರನಾದ ಆತನಲ್ಲಿ ಅರೋಪಿಸಿ, ಆ ರಾಮನು ತಮ್ಮ ಆತ್ಮನೇ ಆಗಿರುವನಾದರೂ ಅವನನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಇರುವರು. ಆ ಸ್ವಯಂಜ್ಯೋತಿಯಾದ ರಾಮನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅವಿದ್ಯೆಯೂ ಇರುವದೇ ಇಲ್ಲ. ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಸಂಘಾತದ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಆತ್ಮನಾದ ರಾಮನಲ್ಲಿ ಅರೋಪಿಸಿಕೊಂಡು ಜನರು ಭ್ರಾಂತರಾಗಿರುವರು. ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿಗಳ ಭೇದವಿಲ್ಲದಿರುವಂತೆ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದರೂಪನಾದ, ಮಾಯೆಗೆಲ್ಲ ಅಧಿಷ್ಠಾನರೂಪನಾಗಿರುವ- ಶ್ರೀರಾಮನಲ್ಲಿ ಯಾವ ನೋಹಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಿರುವದಿಲ್ಲ.

೨೫-೩೧. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಅತ್ಯಂತರಹಸ್ಯವಾಗಿರುವ ಸೀತಾ ರಾಮಾಂಜನೇಯರ ಸಂವಾದವನ್ನು ತಿಳಿಸುವೆನು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ರಾವಣಾದಿಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಸೀತೆ, ಸುಗ್ರೀವ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ- ಮುಂತಾದವರೊಡನೆ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಬಂದು ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತನಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಎದುರಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೈಮುಗಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಹನುಮಂತನಿಗೆ ತತ್ತ್ವೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ ಸೀತಾದೇವಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಆಗ ಸೀತಾದೇವಿಯು ಇಂತೆಂದಳು:

೩೨-೪೩. ಶ್ರೀರಾಮನು ಸಚ್ಚಿದಾನಂದರೂಪವಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮನೇ ಎಂದು ತಿಳಿ, ನಾನೇ ಮೂಲಪ್ರಕೃತಿಯು. ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿ ಸಂಹಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆನು. ಆತನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಮಾಡುವದನ್ನೆಲ್ಲ ಅಜ್ಞರು ಆತನಲ್ಲಿ ಅರೋಪಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಅಯೋಧ್ಯಾನಗರದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ್ದು ಮೊದಲುಗೊಂಡು ರಾವಣಾದಿಗಳ ಸಂಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮತ್ತೆ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಬಂದು ಸಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತನಾಗಿರುವವರೆಗೆ ನಡೆದ ರಾಮಲೀಲೆಯೆಲ್ಲವೂ ನಾನೇ ಮಾಡಿದ್ದು. ಶ್ರೀರಾಮನು ನಿರ್ವಿಕಾರನು, ಸರ್ವರಿಗೂ ಆತ್ಮನು. ಆತನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕ್ರಿಯೆಯೂ ಇರುವದಿಲ್ಲವಾದರೂ ಅನಂದಮೂರ್ತಿಯೂ ಕೂಟಸ್ಥನೂ ಆದ ಆತನು ಮಾಯಾಗುಣಗಳ ಉಪಾಧಿಯಿಂದ ಆಯಾ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನಂತೆ ತೋರುತ್ತಿರುವನು.”

೪೪-೫೩. ಆ ಬಳಿಕ ಶ್ರೀರಾಮನು ತಾನೇ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಹೀಗೆಂದು ಹನುಮಂತನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದನು :

“ಆತ್ಮನೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪವು ; ಅನಾತ್ಮನೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಹ, ಇಂದ್ರಿಯ, ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಹೊರಗೆ ಕಾಣುವ ವಿಷಯಗಳು. ನಮ್ಮಗಳೆಲ್ಲರ ಪರಮಾರ್ಥಸ್ವರೂಪವೇ ಪರಮಾತ್ಮನು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಹರಡಿರುವ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೆರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರೆ ಏರಿಯ ಒಳಗಡೆಯಿರುವ ಬಯಲು ಬೇರೆಯೆಂದೂ ಹೊರಗಡೆಗಿರುವ ಬಯಲು ಬೇರೆಯೆಂದೂ ತೋರುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಒಳಗಡೆ ಬೇರೆ ಆತ್ಮನಿರುವನೆಂದೂ ಹೊರಗೆ ಬೇರೆಬೇರೆಯ ಆತ್ಮರಿರುವರೆಂದೂ ತೋರುತ್ತಿರುವದು. ಕೆರೆಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಆಕಾಶದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವು ತೋರುತ್ತಿರುವಾಗ ಅದೂ ಒಂದು ನಿಜವಾದ ಆಕಾಶವೆಂದು ಹುಡುಗರು ನಂಬುವಂತೆ ಜನರು ತಮ್ಮ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಚಿದಾಭಾಸವನ್ನು ಜೈತನ್ಯವೆಂದು ಭ್ರಾಂತಿಪಡುತ್ತಿರುವರು ; ಆ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಕಲ್ಪಿತವಾದ ಆಭಾಸದ ಸಂಸಾರಿತ್ವವನ್ನು ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಸಾಕ್ಷಿ ಜೈತನ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರೋಪಿಸುತ್ತಿರುವರು. ನಿಜವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಈ ಸಾಕ್ಷಿಯೂ ಪರಮಾತ್ಮನೂ ಒಂದೇ ಆಗಿರುವರು ; ನಿಜವಾಗಿ ಆಕಾಶವು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ

ಒಂದೇ ಆಗಿರುವಂತೆ ಆತ್ಮನು ಒಬ್ಬನೇ ಆಗಿರುವನು, ಅವನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸುಖ ದುಃಖಗಳೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ವೇದಾಂತವಾಕ್ಯಗಳ, ಉಪದೇಶದಿಂದ ಈ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ನನ್ನ ಭಕ್ತನು ಶ್ರೀರಾಮನೇ ಆಗಿರುವನು ; ಭಕ್ತಿರಹಿತರಾದವರಿಗೆ ಜ್ಞಾನವೂ ಆಗದು. ಮೋಕ್ಷವೂ ದೊರಕದು ”

೫೪-೫೭. ಈ ಶ್ರೀರಾಮನ ಹೃದಯವನ್ನು ಓದಿ ಅರಿತುಕೊಂಡವನ ವಾಸಗಳೆಲ್ಲವೂ ತೊಲಗುವವು ; ಅವನು ಮುಕ್ತನೇ ಆಗುವನು.

ಅಧ್ಯಾತ್ಮಪ್ರಕಾಶಕಾರ್ಯಾಲಯ,

ಹೊಳೆನರಸೀಪುರ.

ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು

೧. ಶ್ರೀಶ್ರೀ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದೇಂದ್ರ ಸರಸ್ವತೀಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಈಗ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕಾರಿಸಮಿತಿಯ ಆಡಳಿತವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದೆ.

೨. ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ-ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಒಂದು ನೂರು ಎಪ್ಪತ್ತಕ್ಕೂ ಮೀರಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.

೩. 'ಅಧ್ಯಾತ್ಮಪ್ರಕಾಶ'ನೆಂಬ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದೆ.

೪. ಒಂದು ಮುದ್ರಣಾಲಯವನ್ನೂ ಗ್ರಂಥಭಂಡಾರ, ವಾಚನಾಲಯಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿದೆ.

೫. ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಕೆಲಸವೆಲ್ಲವೂ ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಹಾಜನರು ಅರ್ಪಿಸುವ ಸಹಾಯದ್ರವ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೇ ವಿನಿಯೋಗವಾಗುವದು.

ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳಿಗೆ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅಧ್ಯಾತ್ಮಪ್ರಕಾಶಕಾರ್ಯಾಲಯ,

ಹೊಳೆನರಸೀಪುರ-573211

(ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ)